

04.05.23р. 01гр. укр. літ.

Доброго дня! Тема уроку. М. Вінграновський – поет, прозаїк, кіномитець. «У синьому небі я висіяв ліс». Інтимна лірика збірки «Цю жінку я люблю». Глибокі любовні переживання ліричного героя, передані образною символікою, символічною колористикою (синім кольором)

Увага! Виконані завдання надсилати за електронною адресою:
moshev2020@icloud.com

ТЕОРЕТИЧНА ЧАСТИНА

Епіграф:

*Нам слів таких потрібно від поетів, Щоб не
піднять з душі, як небо не піднять.*

М. Вінграновський

Сучасна журналістка Н. Степула так сказала про Миколу Вінграновського: «Микола Вінграновський писав слово «Час» часто з великої літери. Час подарував йому рідкісний шанс лишитися в літературі мольфаром, чаклуном слова. Його поезію і прозу любили і люблять не тільки ровесники, а й молоді. Це ознака справжності».

Ім'я Вінграновського називають у контексті шістдесятників. Василь Симоненко, Іван Драч, Євген Гуцало — ровесники або майже його ровесники. Але жодна хвиля все ж не прибила Вінграновського до котрогось однозначного літературного берега. В українській літературі ХХ-ХХІ століть поет і прозаїк Микола Вінграновський стоїть якимось осібно. Не осторонь, а саме осібно. Хоч і належить до покоління, яке підносило літературу на новітні висоти Духу.

Перегляньте відеоурок. Микола Вінграновський – поет, прозаїк, кіно митець.

<https://www.youtube.com/watch?v=kHSLe3gCV2I>

Перегляд фрагмента фільму «Повість полум'яних літ»

<https://www.youtube.com/watch?v=2WuV8vWdySw>

Інтимна лірика М.Вінграновського

1. Робота над віршем «Цю жінку я люблю. Така моя печаль...»

https://www.youtube.com/watch?v=-tpY_FCcwLk

Цю жінку я люблю. Така моя печаль...

Цю жінку я люблю. Така моя печаль

Така моя тривога і турбота.

У страсі скінчив ніч і в страсі день почав.

Від страху і до страху ця любота.

**Аби ще в жнива — то було б іще...
Але ж ні жнив, до жнив, до них далеко...
Цю жінку я люблю, і цю любов-лелеку
Не радістю вкриваю, а плачем.**

**Воно мені, мабуть, так мало бути.
Мабуть, воно так сказано мені.
Бо так вже склалось — не забудь, не збути,
Не призабути навіть уві сні...**

**Я скучив по тобі, де небо молоде,
Два наших імені розлука вполювала,
Й за руки їх, розлучених, веде,
Отак довіку б їх не розлучала.**

**Люблю тебе . Боюсь тебе. Дивлюсь
Високим срібним поглядом на тебе.
З вогню і вод, від неба і до неба
Твоїм ім'ям на тебе я молюсь...**

Аналіз вірша “Цю жінку я люблю”

Автор – Микола Вінграновський

Рік написання – 1964

Збірка – “Цю жінку я люблю” видана у 1990 році.

Вид лірики – інтимна

Тема – розкриття почуттів, які спалахнули на схилі літ

Ідея – показати вічність кохання, важливість навіть спогадів про нього.

Віршовий розмір: 5-стопний ямб із незначним вкрапленням пірихія в 3–4-му рядку передостанньої строфи.

Римування: Непарні рядки вірша – чоловічі рими, парні – жіночі.

Кохана ліричного героя – звичайна жінка, але любов до неї – єдина. Це найвище з усіх почуттів. Ліричний герой панічно боїться втратити кохану, хоча розуміє, що урожаю (створення сім'ї, дітей) від неї не діждеться – обоє давно вже у зрілому віці й, очевидно, мають родинні обов'язки. Хоч буденність у цьому вірші переважає над святом (на це вказує образ соломи, яку звозять із току), однак високе почуття переповнює душу ліричного героя: «Цвів молочай. Посічану солому / Везли з гармана – даленів гарман...». Таке завершення

вірша створює песимістичний настрій і прихований жаль, що чекати змін на краще не доводиться.

Вірш складається з чотирьох катренів. У ньому двічі повторюється вислів «Цю жінку я люблю», який підтверджує впевненість ліричного героя у власних почуттях. Таким чином це речення стає художнім тропом, який називається анафора і забезпечує піднесений тон, благоговіння.

У четвертій строфі третій рядок зумисно розірвано на два верси й змінено характерну для вірша кількість складів. Так автор передає особливий стан тривоги, схвильованість ліричного героя.

Вінграновський “Цю жінку я люблю”

Цю жінку я люблю. Така моя печаль.

Така моя тривога і турбота.

У страсі скінчив ніч і в страсі день почав.

Від страху і до страху ця любовта.

Аби ще в жнива — то було б іще...

Але ж ні жнив, до жнив, до них далеко...

Цю жінку я люблю, і цю любов-лелеку

Не радістю вкриваю, а плачем.

Воно мені, мабуть, так мало бути.

Мабуть, воно так сказано мені.

Бо так вже склалось — не забудь, не збути,

Не призабути навіть уві сні.

Як чорний чай, як чорний чай Цейлону,

Мені це літо впало у лиман...

Цвів молочай. Посічкану соломую

Везли з гарману — даленів гарман...

2. Робота над віршем «У синьому небі я висіяв ліс»

<https://www.youtube.com/watch?v=tfQ-wEgnRY0&t=24s>

У синьому небі я висіяв ліс

У синьому небі, любов моя любта,

Я висіяв ліс із дубів та беріз,
У синьому небі з берези і дуба.
У синьому морі я висіяв сни,
У синьому морі на синьому глеї
Я висіяв сни із твоєї весни,
У синьому морі з весни із твоєї.
Той ліс зашумить, і ті сни і зійдуть,
І являть тебе вони в небі і в морі,
У синьому небі, у синьому морі...
Тебе вони являть і так і замруть.
Дубовий мій костур, вечірня хода,
І ти біля мене, і птиці, і стебла,
В дорозі і небо над нами із тебе,
І море із тебе... дорога тверда

✓ Дайте відповідь на запитання ліричного героя: “Що воно за таке — любов?”.

Жанр — ліричний вірш.

Тема: «У синьому небі я висіяв ліс» — вірш-посвята любові ліричного героя.

Ідея: Відтворити щирі почуття закоханості, які роблять такі речі, що важко навіть уявити. Уособлює, в деякому сенсі, так звані «жертви», «вчинки», які можна зробити через кохання. Образ ліричного героя уособлює закохану людину і її почуття, які змінюються з плином часу.

Художні засоби:

* *епітети:* «синє небо», «любов люба», «дубовий костур», «вечірня хода», «дорога тверда»;

* *метафори:* «У синьому небі я висіяв ліс», «У синьому небі я висіяв сни»;

* *анафора:* «у синьому».

Ця поезія пронизана відчуттям єднання природи, душі ліричного героя і його коханої. У кольоровій гамі вірша домінує синя барва спокою та надії.

Для поетичної системи М. Вінграновського характерне розмаїття тем, мотивів, образів, але всі твори об'єднує надзвичайна щирість, емоційність, задушевність, кожному з віршів притаманне особливе поєднання гармонії і краси. Його

ліричний герой промовляє відверто і щиро, від власного імені, беззастережно віддаючи себе і свої почуття на суд читача.

Інтимна лірика Миколи Вінграновського возвеличує, підносить людину, а не лише фіксує її настрої. Інтимні струни підносять з глибини людської душі найсвітліші, найчистіші порухи. Всі вірші збірки «Цю жінку я люблю» так чи інакше виходять за рамки особистого світу. Душевна драма почуттів ліричного героя не абстрагована від реалій часу. Вона протікає крізь нього і відбивається у нашому часі. І тому молоді пристрасті душі ліричного героя в поезіях Миколи Вінграновського мають особливий драматичний сенс, свою філософію.

У його душі, як і в кожного з нас, постійно проходить боротьба, і це одвічний вселюдський мотив. Любов перемагає, і щоб зрозуміти це, треба серцем доторкнутися до цих поезій.

Я скучив по тобі...

Ти - вся любов, ти - чистота,

Довірливість благословенна.

Твоя краса мені свята,

Твоя любов мені священна...

Любити Вас - любити знадність,

Любити Вас - любить для Вас,

Любити Вас - любити радість

В червнево-вересневий час.

Я тій сльозі сказав: не йди.

Я тій сльозі сказав: сиди.

Сиди, не плач, моя сльоза,

Сиди, не плач, як я сказав.

А ти заплакала й пішла,

І чорним цвітом надійшла...

Усе лишилось, як було:

Порепане моє чоло,

Та затверділий біль в очах,

Та той вогонь, що не дочах.

Лише слова, колись легкі,

Сьогодні змерзлі і гіркі.

Кого я так люблю - люблю тільки тебе.

Рука моя в твоїй руці співає,

І погляд твій в душі моїй цвіте
Тим квітом, імені якому ще не знаю.

Вас так ніхто не любить. Я один

Вас так ніхто не любить. Я один.
Я Вас люблю, як проклятий. До смерті.
Земля на небі, вечір, щастя, дим,
Роки і рік, сніги, водою стерті, -
Вони мені одне лиш: Ви і Ви...
Димлять століття, води і народи...
Моя Ви пам'ять степу-ковили,
Зорі небесний голос і свободи.
Дивіться, гляньте: мій - то голос Ваш:
Як світиться він тепло на світанні...
Я Вас люблю, як сіль свою Сиваш,
Як ліс у грудні свій листок останній

● Виконайте завдання:

1. Продовжте речення

- * «У біографії М. Вінграновського мене вразило...»
- * «Читаючи вірші М. Вінграновського, я відчуваю...»
- * «Інтимна лірика поета пробуджує у мене...»

- | | |
|------------------------|------------------|
| 1. задоволення | 31. нудьга |
| 2. радість | 32. розпач |
| 3. захват | 33. тривога |
| 4. замилювання | 34. переляк |
| 5. самовдоволення | 35. жах |
| 6. впевненість | 36. жалість |
| 7. задоволеність собою | 37. жаль |
| 8. повага, | 38. розчарування |
| 9. довіра | 39. гнів |
| 10. симпатія | 40. презирство |
| 11. ніжність | 41. обурення |
| 12. любов | 42. гордість |

13. подяка
14. спокійна совість
15. полегшення
16. безпека
17. каяття
18. каяття совісті
19. впевненість
20. тріумф
21. страх
- 22.злість
23. страждання
24. неспокій
- 25.страх
- 26.горе
27. скорбота
28. невдоволення
29. туга
30. сум

Вінграновського?

43. ворожість
44. заздрість
45. ненависть
46. злість
47. ревності
48. сумнів
- 49.розгубленість
50. зніяковілість
- 51.сором
52. відраза
53. байдужість
54. занепокоєння
55. зацікавленість
56. надія
57. щастя
58. умиротворення

2. Види емоцій та почуттів

* Які емоції та почуття виникають читаючи вірші М.

Висновок. Домінантна ознака лірики Миколи Вінграновського — оптимістичність і емоційність світобачення ліричного героя. Його переживання завжди напружені й драматичні.

Поет осмислює любов у трьох основних вимірах. У суто особистісному (кохання як глибинна, нерозгадана таємниця серця), суспільному (любов до рідної землі, до України, до народу й просто — до людини, близької й далекої, знайомої й незнайомої) і, нарешті, у глобальних, космічних масштабах як один із законів Всесвіту, основа жаданої гармонії, джерело єдності всіх творчих, життєспраглих сил.

Про що б не писав Микола Вінграновський, він пише не з гніву й тим більше не з ненависті, а з любові. І навіть найгостріші речі зігріті якимось непотьмареним внутрішнім світом, зворушливою людяністю й добротою.

ДОМАШНЄ ЗАВДАННЯ

- * Зробити ідейно – художній аналіз віршів «У синьому небі я висіяв ліс» та «Цю жінку я люблю».
- * Опрацювати: с.200-201;
- * Вивчити напам'ять вірш «У синьому небі я висіяв ліс».
- * Переглянути: <https://www.youtube.com/watch?v=tfQ-wEgnRY0>